

Átadták a Gábor Dénes díjakat

Az 1989-ben alapított NOVOFER Alapítvány immár 22 alkalommal hirdette meg nyilvánosan a Gábor Dénes Díj elnyerésére vonatkozó felhívását. A díjakat 2010. december 16-án adta át a NOVOFER Alapítvány a Parlament Főrendiházi termében.

A díjátadási ünnepség

A rendezvényt dr. Kövér Lászlónak, az Országgyűlés elnökének köszöntője nyitotta meg.

Dr. Pálincás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke előadást tartott, majd Jamrik Péter az alapító képviselőjében méltatta a díjazottak eredményeit.

Az ünnepségen hét Gábor Dénes díjat, két „In memoriam Gábor Dénes” elismerést és egy megosztott Gábor Dénes Tudományos Diákköri ösztöndíjat adtak át a meghívott notabilitások, innovációs szakemberek, médiaképviselők és vendégek jelenlétében.

Gábor Dénes Díj

A díj alapvető célja a névadó életpályájával szimbolizált innovatív magatartás elismerése. A Díj egy 125 mm átmérőjű bronz (nemzetközi díj esetében ezüst) plakett, amely a kitüntetett nevét, a kitüntetés évszámát, a tudós hologram képét tartalmazza. A díjat díszoklevél és pénzdíj egészíti ki.

A nyilvános felhívás alapján a gazdasági tevékenységet folytató társaságok, a kutatással, fejlesztéssel, oktatással foglalkozó intézmények, a kamarák, a műszaki és természettudományi egyesületek, a szakmai vagy érdekvédelmi szervezetek ill. szövetségek vezetői továbbá a Gábor Dénes-díjjal korábban kitüntetett szakemberek terjeszthették fel azokat az általuk szakmailag ismert, kreatív, innovatív, magyar állampolgársággal rendelkező szakembereket, akik:

- **jelentős tudományos és/vagy műszaki-szellemi alkotást hoztak létre,**
- **tudományos, kutatási-fejlesztési, innovatív tevékenységükkel hozzájárultak a környezeti értékek megőrzéséhez,**
- **személyes közreműködésükkel nagyon jelentős mértékben és közvetlenül járultak hozzá intézményük innovációs tevékenységéhez.**

A NOVOFER Alapítvány kuratóriumának döntése alapján Gábor Dénes díjban részesült:

Dr. Bedő Zoltán agrármérnök, akadémikus, az MTA Mezőgazdasági Kutatóintézet (Martonvásár) igazgatója a búzanevelés, a nevelési módszerek fejlesztése, a molekuláris és hagyományos növénynevelési módszerek együttes alkalmazása terén elért, nemzetközileg is elismert eredményeiért, 76 új gabonafajta előállításában, a Pannon búza program kidolgozásában való alkotó részvételéért.

Dr. Czitrovsky Aladár fizikus, az MTA doktora, az MTA Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézet osztályvezetője az optikai lézeres mérés technika, a nem lineáris optika, a kísérleti kvantumoptika és a foton-statisztika terén elért nemzetközi szintű kutatási-fejlesztési eredményeiért, amelyek a toxikológiában, az egészség- és környezetvédelemben, a biológiában, a vegyiparban, valamint az orvostudományban egyaránt hasznosultak, továbbá a részben magyarországi (Szeged) helyszínre tervezett európai kutatási nagyberendezést (ELI – Extreme Light Infrastructure) elkészítő FP7-es kutatási projekt magyarországi részének vezetéséért, 12 szabadalmazott találmány társszerzőkkel közös, zömében vezetésével történt kidolgozásáért.

Dr. Gerse Károly gépészmérnök, a Magyar Villamos Művek Zrt. törzskari vezérigazgató-helyettese a magyar villamosenergia-iparban betöltött, több évtizedes és eredményes vezetői és szervezői tevékenységéért, az energetikai műszaki oktatásban és fejlesztésben elért iskolateremtő munkásságáért, a magyarországi villamosenergia-ipari liberalizáció és piacnyitás megvalósulásában, valamint a hazai villamosenergia-ipar Európai Unió jogszabályoknak megfelelő működésének kialakításában nyújtott kiemelkedő tevékenységéért.

Dr. Kéri György vegyész, biokémikus, a Semmelweis Egyetem Orvosi Vegytani Intézet kutató professzora, a Vichem Kft. ügyvezető és tudományos igazgatója a hazai és nemzetközi biotechnológiai kutatás-fejlesztés terén nemzetközi szinten elismert és kiemelkedő szakmai tevékenységéért, a peptidhormonok szerkezetének és hatásainak vizs-

gálata, új rákellenes peptid-származékok kifejlesztése terén elért eredményeiért, a fájdalomcsillapításban és az izületi betegségek gyógyításában új perspektívát nyitó TT232 jelű rákellenes hatású peptid létrehozásában vállalt meghatározó szerepéért, a jelátviteli terápiában ill. kismolekulájú kinázgátlók gyógyszerfejlesztésében elért világszerte elismert eredményeiért, 69 találmány kidolgozásában nyújtott alkotó közreműködéséért, a magyar tudományos kutatási eredmények nemzetközi ismertségét és tekintélyét egyaránt növelő biotechnológiai cég megalapításáért.

Dr. Prószéky Gábor programozó matematikus, általános nyelvész, az MTA doktora, a MorphoLogic ügyvezető igazgatója, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem egyetemi tanára a hazai és nemzetközi szintű nyelvtechnológiai innovációiért, a Magyar WordNet, azaz egy általános célú magyar nyelvi fogalomtár létrehozásában vállalt meghatározó tevékenységéért, a hazai nyelvtechnológiai képzés alapjainak kialakításáért, az első angol-magyar és magyar-angol gépi fordítóprogram létrehozásában és az erre épített ingyenes nyelvi szolgáltató portál fenntartásában vállalt alkotó tevékenységéért.

Dr. Sperlág Beáta általános orvos, klinikai farmakológus szakorvos, az MTA doktora, az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézet tudományos igazgató-helyettese az idegrendszeri gyógyszerkutatás terén kifejtett, a gyógyszerfejlesztésben közvetlenül hasznosuló, nemzetközi szintű eredményeiért, az intézeti gyógyszerinnovációs tevékenység koordinálásában, a gyógyszeripari K+F-ben résztvevő szakemberek graduális és posztgraduális képzésében nyújtott kiemelkedő szerepéért.

Dr. Szépvölgyi János vegyészmérnök, az MTA doktora, az MTA Kémiai Kutatóközpont Anyag- és Környezetkémiai Intézet igazgatója a műszaki kémia, ezen belül egyes korszerű anyagok szintézise, a plazmakémiai és környezeti kémiai valamint anyagtudományi kutatások és a korszerű műszaki kerámiák terén végzett nemzetközi szinten is elismert, kiemelkedő tudományos teljesítményéért, 36 szabadalmazott találmány kidolgozásában nyújtott fejlesztői munkájáért, a műszaki értelmiségi utánpótlás neveléséért, a doktori képzést segítő iskolatemető tevékenységéért, a természettudomány népszerűsítésében vállalt kiemelkedő szerepéért.

In memoriam Gábor Dénes elismerésben részesült:

Dr. Krausz Ferenc professzor, kísérleti fizikus, elektromérnök, akadémikus, a Max Planck Institute of Quantum Optics igazgatója, a Münchener Ludwig-Maximilian Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára a Gábor Dénes-i örökség ápolását segítő tevékenységéért, továbbá az alapítványi célok szakmai, erkölcsi támogatásáért, a megvalósítás során tanúsított önzetlen közreműködéséért.

Szabó Sándor holográfus, Gábor Dénes hologram szobrának elkészítéséért és azért az önzetlenül végzett évtizedes közreműködésért, mellyel hozzájárult a Nobel-díjas Gábor Dénes emlékének ápolásához, az Alapítvány kiállítási programjainak megvalósításához, a holográfia eredményeinek széleskörű népszerűsítéséhez.

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem és a NOVOFER Alapítvány által alapított „Gábor Dénes Tudományos Diákköri Ösztöndíj”-at kapott:

Lisztik Balázs és Túri József, VII. évfolyamos hallgatók a „Nagy széntartalmú villamosközlekedési acélsínek előmelegítés nélküli javítóhegesztése” tárgyú tudományos diákköri munkájuk további ösztönzéséért.

Konzulens: Dr. Dobránszky János tudományos főmunkatárs

A díjazottak elérhetősége:

Dr. Bedő Zoltán igazgató 22-569-570, 30/936-9951; bedoz@mail.mgki.hu

Dr. Czitrovsky Aladár osztályvezető 392-2590, 392-2222; czitrov@mail.kfki.hu

Dr. Gerse Károly törzskari vez.ig.h. 304-2215, 20/965-0759; kgerse@mvm.hu

Dr. Kéri György igazgató 266-2615, 30/222-3241; kerig@vichem.hu kerig@eok.sote.hu

Dr. Prószéky Gábor igazgató 886-4713, 225-2323, 30/202-7527; proszeky@morphologic.hu

Dr. Sperlág Beáta igazgató-helyettes 210-9970, 20/412-5252; sperlagh@koki.hu

Dr. Szépvölgyi János igazgató 438-1130, 20/390-8583 szepvol@chemres.hu

Dr. Krausz Ferenc; krausz@lmu.de

További információ: Garay Tóth János kuratóriumi elnök 06-30-900-4850; garaytoth@t-online.hu

A Marie Curie konferencia előadásairól

A Brüsszelben 2010 decemberében tartott Marie Curie Konferencia előadásai immár letölthetők a következő weboldalról:

<http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/conference-2010-programme.cfm>

Megtalálhatók itt az Európai Bizottság, a Kutatási Végrehajtó Ügynökség (Research Executive Agency, REA) előadásai, továbbá a közös Marie Curie projektek (pl. oktatási hálózatok) munkatársainak és kutatóinak esettanulmányai.

„A Marie Curie akciók egy innovatív Európáért” című konferencia 2010. december 9-én és 10-én került megrendezésre Brüsszelben. Itt adták át ünnepélyesen az ötvenzredik Marie Curie ösztöndíjat. Az elhangzott előadások már megtalálhatók a konferencia fenti honlapján.

Jose Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke és Jerzy Buzek, az Európai Parlament elnöke nyitotta meg a konferenciát, majd beszédek elhangzása után Andruolla Vassiliou, az Európai Unió oktatási, kulturális, többnyelvűségi és ifjúsági biztosa mondott bevezetőt. Ezt követően a Kongresszus hat szekcióban folytatta munkáját:

1) A mobilitás elősegítése

Ez a szekció a *kutatók és a tudásanyag országok közötti áramlására* helyezte a hangsúlyt. A vitaindító előadásokat Teresa Riera Madurell, az Európai Parlament tagja, illetve Jordi Curell Gotor, az élet-hosszig tartó tanulás, a felsőoktatás és a nemzetközi ügyek igazgatója, Oktatási és Kulturális Főigazgatóság (DG EAC) tartotta. Akárcsak a többi szekcióban, a Marie Curie díjak kedvezményezettjei itt is tartottak előadást.

2) A kiválóság erősítése

Az *interdiszciplináris mobilitásról* tartott előadást Graham Stroud, a REA igazgatója, továbbá Georges Bingen, a DG EAC Marie Curie Egységének vezetője. Graham Stroud előadásában ismertette a Marie Curie pályázati felhívások értékelésére használt folyamatot, megjegyezve, hogy a szakértők legalább 30%-át leváltják az egyes pályázati felhívások után, illetve hogy azok legalább 30%-ának az iparból kell jönnie. Georges Bingen beszélt a kiválósági

konceptió érvényesüléséről a Marie Curie akciókban. Előadása érdekes visszajelzést tartalmaz az egyes pályázati sémákban legsikeresebbnek bizonyult intézményekről, széleskörű statisztikával demonstrálva a kiválóságot.

3) Az innováció erősítése

A hangsúly itt a *szektorok közötti mobilitásra* esett, különös tekintettel a szakmai jártasság fejlesztésére az oktatás, a kutatás és az üzleti élet közötti átjárhatóság biztosításával. A vitaindító előadást ebben a szekcióban Wolfgang Burtscher, a Kutatási Főigazgatóság (DG Research) helyettes főigazgatója tartotta. A fő témát itt egy **ipari PhD lehetséges bevezetése** képezte a Marie Curie Akciók égisze alatt. A Bizottság ezt most egy mintaprojekt keretében tervezi bevezetni az FP7 utolsó két esztendejére, esetleg a Kezdeti Oktatási Hálózatok akciók részeként azzal, hogy a teljes körű megvalósításra a következő Keretprogramban kerülne sor.

4) Válasz a társadalmi kihívásokra

Az itt tárgyalt témák a következőkre irányultak: *a kutatás szabadságának biztosítása a jövőbeli és az ismeretlen kihívások tükrében*. Alessandra Luchetti, a Marie Curie Akciók ügyvezetője a Kutatási Főigazgatóságon belül hangsúlyozta előadásában a kutatás szabadságának fontosságát, amit az egyes sémákon belül az alulról fölfelé irányuló szemléletmód is ösztönöz, lehetővé téve a kutatók számára, hogy szabadon választhassák meg saját kutatási témáikat.

5) A jövő alakítása

A vitaülés témáját képezte a *Marie Curie Akciók jövőbeli lehetséges alakítása*. A legfontosabb vitatémák közül megemlítendő a kutatók hosszútávú karrier-kilátásának kérdései, továbbá az állandó (permanens) szerződés megkötésének nehézségei.

6) A mobil kutatók ünneplése Európában és azon kívül

Az utolsó ülészakon *számos esettanulmánnyal* ünnepelték meg az 50 ezredik Marie Curie ösztöndíj átadását.

Várkonyi Gábor